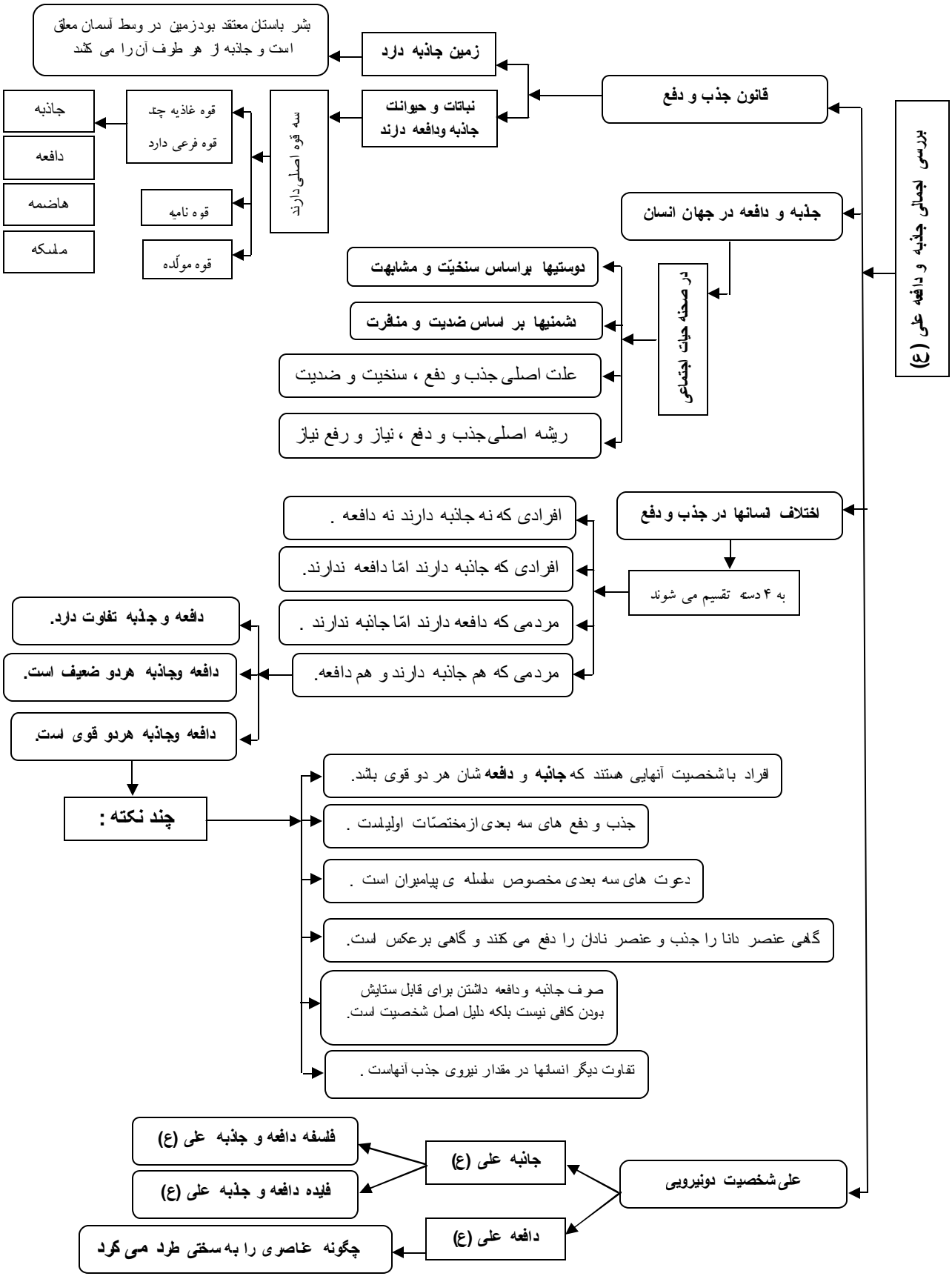
نمودار کلی کتاب جاذبه و دافعه علی (ع) استاد شهید مرتضی مطهری (ره)

انواع دعوتها

- **یک بعدی**: این دعوت ها در یک سو پیش رفته و در زمان پیدایش اش قشر وسیعی را فرا گرفته ، میلیونها جمعیّت پیرو پیدا کرده است امّا بعد از زمان خویش به دست فراموشی سپرده شده است .
- **دو بعدی**: شعاع این دعوت ها در دو سو پیش رفته و همچنان که قشر وسیعی را فرا گرفته ، در زمان ها نیز پیشروی کرده یعنی هم بعد مکانی و هم بعد زمانی را فرا گرفته است.
- **سه بعدی**: این دعوت ها در ابعاد گوناگون پیشروی کرده اند ؛ هم سطح وسیعی از جمعیّت بشر را فرا گرفته ،هم بعد زمان را فرا گرفته و هم تا اعماق روح بشر ریشه دوانده و زمام احساس ها را در دست گرفته اند که این گونه دعوت ها مخصوص سلسلهٔ پیامبران است .

انواع جاذبه ها

- **یک بعدی**
- **دو بعدی**
- **سه بعدی**: **جانبه علی (ع) این گونه است .**

دافعه علی (ع) ← **سه گروه را طرد کرد.**

- ناکثین (پول پرستان) ؛ سخنان علی (ع) دربارهٔ عدل و مساوات متوجّه این جمعیّت است .
- قاسطین (روح سیاست و تقلّب و نفاق دارند) ؛ جنگ علی با آنان جنگ با نفاق و دورویی است.
- مارقین(روحشان ، روح عصبیّت های ناروا و خشکه مقدّسی ها و جهالت های خطرناک بود.

مشخّصه های دیگر مارقین

این گروه در اواخر دههٔ چهارم قرن اول هجری در جنگ صفّین در مکانی به‌نام‌نهروان و در جریان حکمیّت به‌وجود آمدند.

مذهب خوارج تحت عنوان وظیفهٔ امر به معروف و نهی از منکر به وجود آمد .

در شرط اساسی دارد.

- بصیرت در دین
- بصیرت در عمل

که لازمهٔ دو شرط در فقه است: احتمال تأثیر و عدم ترتّب مفسده

اصول عقاید خوارج

- **تکفیر علی و عثمان و معاویه و اصحاب جمل و اصحاب**
- **تکفیر کسانی که قائل به کفر علی و بقیّه نباشند.**
- **وجوب بلا شرط شورش بر والی و امام ستمگر .**
- **ایمان تنها عقیدهٔ قلبی نیست بلکه عمل به اوامر و ترک نواهی جزء ایمان است .**

در ابتدا قائل بودند که مردم و اجتماع احتیاجی به امام و حکومت ندارند و مردم خود باید به کتاب خدا عمل

زمانی که تصمیم گرفتند در امنیّت اجتماعی خلل ایجاد کنند حضرت علی (ع) مجبورجنگ با آنان شد. از ۱۲ هزار نفر ۸ هزار برگشتند و بقیّه به سختی شکست خوردند .

فقط خلافت ابوبکر و عمر را صحیح می دانستند .

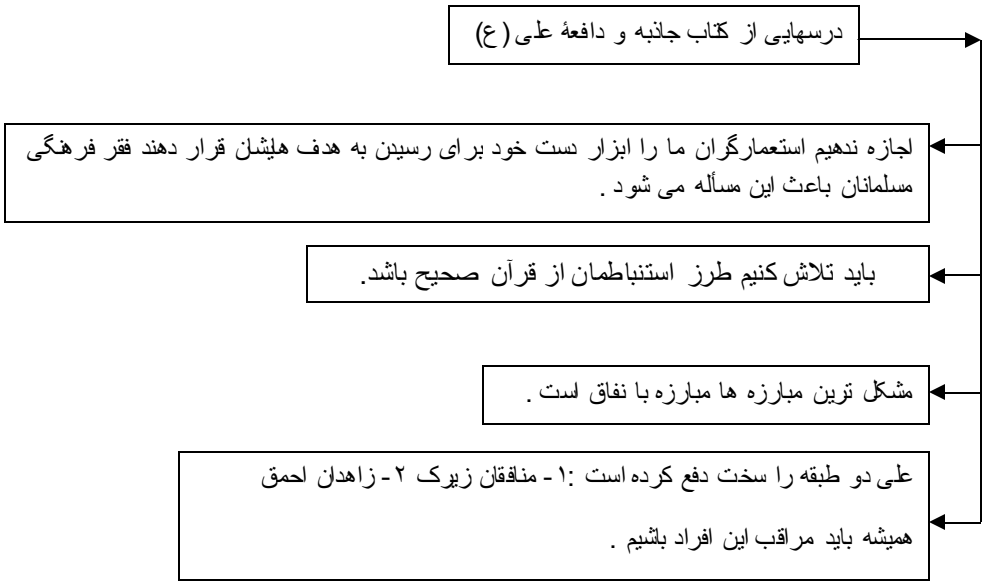
روحیّهٔ آنها هم جنبه های مثبت و هم جنبه های منفی داشت .

۱- مبارز و فداکار در راه عقیده

۲-عبادت پیشه و متنسّک

۳- جاهل و نادان

٤- تنگ نظر و کوته بین

درسهایی از کتاب جاذبه و دافعهٔ علی (ع)
اجازه ندهیم استعمارگران ما را ابزار دست خود برای رسیدن به هدف هایشان قرار دهند فقر فرهنگی مسلمانان باعث این مسأله می شود .
باید تلاش کنیم طرز استنباطمان از قرآن صحیح باشد.
مشکل ترین مبارزه ها مبارزه با نفاق است .
علی دو طبقه را سخت دفع کرده است :۱- منافقان زیرک ۲- زاهدان احمق
همیشه باید مراقب این افراد باشیم .